

E-mental Health in de praktijk

Voor wie met e-mental health wil gaan starten binnen een zorgorganisatie of praktijk is het van belang om na te denken over de verschillende stappen die daarvoor genomen moeten worden. Tezamen worden deze stappen ook wel implementatie genoemd. In het Handboek online hulpverlening wordt op een overzichtelijke manier uiteengezet wat implementatie van e-mental health precies inhoudt (Wolters, 2013). Op basis van dit overzicht wordt hieronder in het kort besproken wat er zoal nodig is voor een succesvolle implementatie van e-mental health in een zorgorganisatie of praktijk.

Implementatie van e-mental health

Met implementatie van e-mental health worden alle activiteiten bedoeld die nodig zijn om e-mental health op een succesvolle manier in te voeren in een zorgorganisatie of praktijk (Wolters, 2013). Succesvolle implementatie van e-mental health omvat vijf stappen: 1) visie en strategie, 2) planvorming, 3) ontwikkeling, 4) uitvoering en evaluatie en 5) standaardisatie en opschaling. Hieronder zullen deze vijf stappen kort worden toegelicht:

Visie en strategie

Bij deze eerste stap, visie en strategie, draait alles om de vraag “Waarom is het een goed idee om met e-mental health te gaan werken binnen onze praktijk of organisatie?” Het is dus de bedoeling dat er heel concreet na wordt gedacht over wat er moet worden bereikt, over de beoogde doelen (bijvoorbeeld een verbetering van de kwaliteit van zorg). Tevens wordt een eerste beeld geschetst van hoe het werken met e-mental health er ongeveer uit moet komen te zien. Vervolgens wordt er gebrainstormd over hoe dat eindresultaat bereikt kan worden. Het is sterk aan te raden om tijdens deze eerste implementatiestap alle hulpverleners die uiteindelijk met e-mental health zullen gaan werken al meteen te betrekken. Zo kan er een overzicht worden gemaakt van behoeften, mogelijkheden en belangen. Op die manier is de kans het grootst dat er een gedeelde verantwoordelijkheid ontstaat en wordt het fundament gelegd voor een veranderingsproces waar iedereen deel aan heeft. Wanneer e-mental health wordt ingevoerd in een psychologenpraktijk is het dus van belang om niet alleen afspraken te maken met de praktijkhouders onderling, maar ook met de psychologen die op de loonlijst staan. Als e-mental health wordt ingevoerd in een huisartsenpraktijk, dan is het van belang om ook de POH-GGZ hierbij te betrekken.

Planvorming

Bij deze stap worden de plannen concreet gemaakt. Allereerst wordt gekeken of voldaan is aan alle organisatorische randvoorwaarden (dus staan alle collega's bijvoorbeeld wel open voor het invoeren van e-mental health?) en wordt een projectplan opgesteld. In het projectplan wordt het project verder ingericht. Onderwerpen die hierbij zoal aan bod komen zijn projectorganisatie (wie wordt waarvoor verantwoordelijk?), doelstellingen (wat zijn de belangrijkste doelen en subdoelen van het invoeren van e-mental health?), functionaliteiten op hoofdlijnen (hoe moeten de e-mental health onderdelen ongeveer gaan werken? Wat moeten de verschillende onderdelen kunnen? Hoe moeten de e-mentaal health onderdelen geplaatst worden binnen de reguliere trajecten) en planning (wat worden de deadlines per onderdeel?).

Ontwikkeling

Deze stap bestaat uit het ontwerpen en ontwikkelen van de e-mental health toepassing(en). Overigens is het vaak zo dat er door praktijken of organisaties gekozen wordt voor een bestaand product, zoals een bestaande module of online behandelplatform. In dat geval bestaat de ontwikkelfase uit het (zo nodig) aanpassen en op maat maken van het bestaande product. Vaak kunnen er binnen bestaande e-mental health toepassingen op een relatief eenvoudige manier kleine zaken gewijzigd worden waardoor e.e.a. beter is afgestemd op de praktijk of organisatie. Overigens is het tijdens de ontwikkelingsfase ook van belang om te bekijken hoe de processen binnen de organisatie aangepast moeten worden om het e-mental health product goed te laten aansluiten op bestaande werkprocessen.

Uitvoering en evaluatie

Bij deze stap gaat het om het daadwerkelijk in de praktijk brengen van de e-mental health toepassing(en). Het is dan niet meteen nodig om een definitieve werkvorm in te voeren. Vaak kan er beter eerst gewerkt worden met een proefperiode of zogenaamde pilotfase. Tijdens die pilotfase wordt er binnen de organisatie of instelling met de e-mental health toepassing gewerkt en nadien wordt bekeken hoe dit gegaan is. Bij dit evaluatieproces wordt onderscheid gemaakt tussen productevaluatie en procesevaluatie. Productevaluatie richt zich op de vraag of de e-mental health toepassing in de praktijk precies zo werkt als voorafgaand de bedoeling was. Verbeterwensen van cliënten en behandelaars worden hierbij in kaart gebracht en kunnen worden gebruikt om de toepassing verder te optimaliseren. Procesevaluatie is gericht op het proces van invoering van het e-mental health product. Hierbij is het bijvoorbeeld van belang om na te gaan of het werken met het e-mental health product goed ingepast kon worden in de bestaande werkvormen.

Standaardisatie en opschaling

Bij deze stap staat de definitieve inbedding van e-mental health in het werkproces centraal. Er wordt dus definitief vastgelegd op welke manier de e-mental health toepassing in de instelling of organisatie wordt ingezet. Hierbij is het bijvoorbeeld van belang te bepalen bij welke hulpvragen e-mental health wél of juist niet wordt ingezet. Soms kiezen organisaties of praktijken er tevens voor om een bepaald percentage van het totaal aantal cliënten aan te houden, bij wie e-mental health ingezet dient te worden. In de fase van standaardisatie en opschaling is het dus de bedoeling om tot een definitieve werkvorm te komen die de periode daarna in de dagelijkse praktijk kan worden gebruikt.

Literatuur

Bremmer, F. *Implementatie en opschaling eHealth: van masterclass naar masterplan*. Geraadpleegd op 12-5-2016, van http://www.ggz nederland.nl/uploads/assets /GGZ%20eHealth %20adviezen_oplossingen-DEFINITIEF.pdf

Bremmer, F. *Handreiking eHealth in de praktijk*. Geraadpleegd op 12-5-2016, van <http://www.ggz nederland.nl/uploads/assets/ Handreiking%20implementatie%20eHealth%20in%20de%20ggz%20DEF.pdf>

Wolters, W. (2013). *Implementeren van online hulpverlening*. In F. Schalken (Ed.), *Handboek online hulpverlening*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

